

Til Kommunal og moderniseringsdepartementet

Via epost

Oslo 22.05.2018

Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

1. innledning

Norsk Fosterhjemsforening viser til henvendelse per email 9. mai til departementet hvor vi ber om utsatt frist for innlevering av høringsinnspill til 22. mai.

Høringsbrevet er sendt ut fra Kommunal og moderniseringsdepartementet, og ikke Barne- familie- og likestillingsdepartementet. Det er et spørsmål om alle aktører av betydning innenfor barnevernsfeltet dermed har fanget opp og gitt høringsuttalelse til de store endringer ekspertutvalget foreslår innen barnevernsområdet.

Norsk Fosterhjemsforening er en frivillig og politisk uavhengig organisasjon, og den største aktør innen fosterhjemsområdet med 19 fylkesforeninger. Norsk Fosterhjemsforening representerer alle medlemmene av fosterfamilien. Det er familien som er medlem av vår forening, og vi representerer i underkant av 4000 fosterfamilier. Disse familiene består, foruten fosterforeldre, av ett eller flere fosterbarn, og evt fosterforeldres egne barn. Våre medlemmer representerer dermed anslagsvis rundt 6 000 fosterbarn. Ved utgang av 2015 var rundt 11 .500 barn plassert i fosterhjem. Norsk Fosterhjemsforening representerer en betydelig andel barn som plasseres i fosterhjem, og som vil kunne bli berørt av ekspertutvalgets forslag.

Norsk Fosterhjemsforening er en aktiv pådriver for å heve kvaliteten på alle plan innen fosterhjemsomsorgen. Foreningen har en egen rådgivningstjeneste, samt et eget faglig råd, og utgir fagtidsskriftet Fosterhjemskontakt med 4500 eksemplarer 6 ganger per år.

Et nedsatt ekspertutvalg har hatt som mandat å se på hvilke statlige oppgaver som kan overføres fra stat til fylkeskommune som følge av at fylkeskommunene nå skal bli færre og større enheter. Utvalget har foreslått at bant annet staten sitt ansvar for barnevern i andrelinjetjenesten *tilbakeføres* til fylkeskommunene. I 2004 ble ansvaret for barnevern overført fra fylkeskommune til stat.

Vårt høringsinnspill gjelder forslaget om overføring av Bufetat sitt ansvarsområde tilbake til fylkeskommunene samt familievernnet. Vi tar utgangspunkt i fosterhjemspektivet i dette høringsbrevet:

Norsk Fosterhjemsforening

Storgata 10A, 0155 OSLO

Tlf. 23 31 54 00 Faks 23 31 54 01 E-post: post@fosterhjemsforening.no

Org.nr. 956 862 779 MVA

www.fosterhjemsforening.no

Ekspertutvalgets forslag mht barnevern:

Ansvar for barnevernsinstitusjoner, fosterhjem og adopsjon som i dag ligger til staten ved Bufetat overføres til fylkeskommunen. Bufetat nedlegges, Bufdir beholdes som fagdirektorat for barnevernet. Familievernet flyttes over til fylkeskommunen.

Overføring av ansvaret for barnevern fra kommunene til fylkeskommunene utredes, slik at fylkeskommunene kan se hele tiltakskjeden i barnevernet under ett, og at man unngår samhandlingsutfordringer mellom 1. og 2. linjetjenesten i barnevernet.

En modell der fylkeskommunene (og evt kommunene) ivaretar utøvelse og drift av barnevernstjenestene, mens staten ivaretar det overordnede ansvaret for fagutvikling, tilsyn og kontroll vil være gunstig.

Det bør utredes om Bufdir skal beholde rollen som et fagdirektorat på linje med Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet.

Norsk Fosterhjemsforenings anbefalinger:

Norsk Fosterhjemsforening vil anbefale å ikke vedta forslaget om tilbakeføring av ansvar for spesialistbarnevernet fra Bufetat til fylkeskommunene eller øvrige forslag til endring mht barnevern og familievern. Bufetat bør bestå med dagens oppgaver for å ivareta enhetlig utvikling, kompetanse og drift av tjenestetilbudet i hele landet.

Fosterhjem er selve bærebjelken i barnevernet, det er i fosterhjem barn plasseres som ikke kan bo i foreldrehjemmet, mange bor i fosterhjemmet i hele sin oppvekst.

Norsk Fosterhjemsforening er imot ekspertutvalgets forslag, og overrasket over innholdet i dette. Forslaget fra ekspertutvalget går i motsatt retning av pågående vedtatte reformer, blant annet barnevernreformen som har fokus på å bygge opp og styrke kommunale barneverntjenester i en vedtatt ansvarsfordeling med staten som samarbeidspart.

Forslaget går i motsatt retning av reformen fra 2004 som overførte ansvar for spesialistbarnevernet til et nyopprettet Bufetat. Begrunnelse for overføring var blant annet høyst ulik kvalitet på tjenestene i fylkeskommunene, og manglende kontroll på utgiftene. På basis av denne erfaringen er det grunn til å advare sterkt mot på ny å gi fylkeskommunene samme ansvaret. Statlig barnevern har siden 2004 bygget opp sin kompetanse og tjenestetilbud gjennom Bufetat. Dette har tatt tid, men fremstår nå med et spesialisert tjenestetilbud i forhold til mange av de sammensatte utfordringer spesialistbarnevernet må løse. Å tilbakeføre ansvaret til 10 fylkeskommuner (Oslo ikke medregnet) vil være å rive ned det som er bygget opp, og rykke tilbake til start. Verdifull kompetanse vil forsvinne.

De retningslinjer som skal gi veiledning mht hvilke oppgaver som skal overføres fra stat til fylkeskommune, taler også imot at oppgavene mht spesialistbarnevernet overføres tilbake til fylkeskommunen. Av retningslinjen pkt 5 fremgår at oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar, og staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning. Spesialistbarnevernet er faglig fundert og forutsetter i høy grad et nasjonalt helhetsgrep.

Barnevernstjenester skal ivareta de aller mest utsatte barn i Norge. De stadige endringer, omorganiseringer og reformer innen barnevernsområdet, som dels går i ulike retninger, setter kvaliteten på tjenestene i fare. Dette er ikke å ivareta hensynet til barnets beste. Man trenger kontinuitet og å holde stø kurs for å bygge opp kompetanse og gode offentlige tjenestetilbud som skal sikre de aller svakeste. De mange reformer og endringer går også ut over ansatte i barnevernet.

Fosterhjemsområdet er komplekst og må ligge i andrelinjetjenesten hos statlig aktør

Fosterhjemsområdet er et særskilt komplekst område innen barnevernet med høy grad av spesialisering. Det er ofte kun de som kjenner området inngående som forstår kompleksiteten og kompetansebehovet. En fosterhjems plassering er en kalkulert risiko, og krever stor ressursinnsats og tjenester av høy kvalitet over tid - for at den ikke skal ende med utilsiktet flytting.

Kun en statlig aktør kan ivareta de hensyn som området krever av en annenlinjetjeneste innen barnevern. De kommunale barneverntjenester har meget varierende kvalitet på sine tjenester. Det blir desto viktigere at spesialistbarnevernet er samlet hos en sterk statlig aktør med et enhetlig tjenestetilbud over hele landet.

Barn i fosterhjem er ofte samfunnets mest utsatte barn

De barn som plasseres i fosterhjem har ofte store, komplekse utfordringer og har vært utsatt for store belastninger tidlig i livet. I stadig større grad plasseres disse barna hos private familier – fosterhjem - fremfor institusjon. Dette er en ønsket utvikling fra myndighetenes side. Imidlertid stiller dette store krav til oppbygging av fosterhjemtjenesten og til spesialistbarnevernets tjenestetilbud. Staten har et stort ansvar for å sikre høy kvalitet på tjenestene og ivaretagelse av forsvarlighet innen fosterhjemsomsorgen. Staten må ivareta at det hele tiden er forsvarlig å plassere barn i private familier, både i forhold til fosterbarnet og den private familien.

Når staten overtar omsorgen for et barn er det en stor oppgave å sikre at barnet får best mulig livsbetingelser i sin nye tilværelse. Å sette ut ansvaret for spesialistbarnevernet til 10 ulike fylkeskommuner uten noen garanti for at disse vil klare oppgaven med å sikre et godt tjenestetilbud bedre enn staten ved Bufetat, er å svikte disse barna.

Utvalgets forslag mangler konsekvensutredning og vurdering av forholdet til barnets beste

Fosterhjemsarbeid og problemstillinger på dette området er ikke nevneverdig behandlet i ekspertutvalgets rapport. Det til tross for at fosterhjemsområdet er særdeles krevende område innen barnevernet.

Det er uklart hva forslaget vil innebære for kvaliteten på tjenestene som tilbys til fosterbarn og fosterhjem ved en gjennomføring av utvalgets forslag. Det er uklart hvordan Bufetats bistandsplikt til kommunene vil bli ivaretatt av fylkeskommunene ved plassering av barn i fosterhjem. Brukerne av tjenestene er ikke trukket inn for å gi innspill før ekspertutvalget har konkludert.

Utvalgets forslag er også mangelfullt i det man ikke vurderer hensynet til å ivareta barnets beste. Det er ikke utredet på hvilken måte barn blir påvirket dersom man gjennomfører ekspertutvalgets forslag. Organisering av barnevernet skal være i samsvar med barnekonvensjonen og Grunnloven § 104 hvor det offentlige plikter å ivareta hensynet til barnets beste. Overføring av oppgaver fra stat til fylkeskommune vil erfaringsmessig påvirke det tilbud disse barna får av tjenester rundt om i landet. Det offentlige plikter å sørge for at barn får et tilbud som er til barnets beste, og at tilbudet er likeverdig rundt om i landet.

Barnevernstjenester skal ivareta de aller mest utsatte barn i Norge. Man har ikke råd til å gamble med nedleggelse av tjenester og omorganiseringer som direkte kan få betydning for deres ve og vel.

Tjenestetilbudet på fosterhjemsområdet må videreutvikles av et statlig spesialistbarnevern

Det er stort behov for å utvikle og tilpasse tjenestetilbudet etter at barn er plassert for å unngå det store antall utilsiktede flyttinger, sikre barn reell rettssikkerhet, og ivareta fosterhjemmets behov for forutsigbarhet og rettssikkerhet for utføring av oppgaven. Dette arbeidet må utføres av et statlig organ og fortsette basert på det utviklingsarbeid som har skjedd i Bufetat siden 2004, i stedet for å starte helt på nytt i 10 ulike fylkeskommuner.

Familievernet

Familievernet bør også være et statlig ansvar for å sikre utvikling og koordinering og enhetlig tjenestetilbud i hele landet. Familievernets oppgaver må også ses i sammenheng med utvikling av spesialistbarnevernet. Foreldre med barn som blir plassert i fosterhjem, får også tilbud om bistand fra familievernet, og her er det behov for utvikling og å se familievern og barnevern i sammenheng.

Konklusjon:

Norsk Fosterhjemsforening kan ikke se at ekspertutvalgets forslag gagnar barnets beste. Vi anser det uforsvarlig å følge opp anbefalingen. Forslaget mangler analyser og konsekvenser for fosterhjemssektoren som krever spesialisert kompetanse og enhetlig oppbygging i hele landet. Norsk Fosterhjemsforening ønsker i stedet en storstilt satsing på en forbedring og løsning av utfordringene innen fosterhjemsomsorgen, slik at tjenestetilbudet kan bli best mulig, med staten ved Bufetat som en sterk aktør, både mht økonomi og på tiltakssiden.

For Norsk Fosterhjemsforening

Lene Printzlau Våmartveit
Styreleder

Tove Wahlstrøm
Generalsekretær